

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ГУМАНІТАРНА СКЛАДОВА
У СВІТЛІ
СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ПАРАДИГМ**

Матеріали
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

19–20 квітня 2018 року

Харків
Видавництво НФаУ
2018

УДК 811.111:811.161.2:811.124:378

Г 94

Інформація про реєстрацію конференції:

Посвідчення № 605 від 11 жовтня 2017 року, видане Державною науковою установою «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації».

Гуманітарна складова у світлі сучасних освітніх парадигм :
Г 94 [матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю] (м. Харків, 19–20 квітня 2018 року). Харків : Видавництво НФаУ, 2018. 276 с.

Відповідальна за випуск Є. І. Світлична

Стиль та орфографія авторів збережені.

За зміст матеріалів несуть відповідальність автори.

Наукове видання

ГУМАНІТАРНА СКЛАДОВА У СВІТЛІ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ПАРАДИГМ

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

19–20 квітня 2018 року

Підписано до друку 10.04.2018 р. Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Гарнітура Times ET.

Ум. друк. арк. 16,04. Наклад 100 пр. Зам. № 0410/1-18.

Національний фармацевтичний університет.

вул. Пушкінська, 53, м. Харків, 61002

Свідоцтво серії ДК № 3420 від 11.03.2009 р.

Надруковано з готового оригінал-макету у друкарні ФОП В. В. Петров
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

Запис № 2480000000106167 від 08.01.2009 р.

61144, м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 79в, к. 137, тел. (057) 78-17-137.

e-mail:bookfabrik@mail.ua

ДОПОВІДІ
УЧАСНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ

Важливо, щоб викладач розумів різницю між слуховим і зоровим сприйняттям мовленнєвої інформації, а на заняттях були задіяні усі мовленнєві навички: читання, говоріння, письмо, слухання [6].

Отже, успіх англomовного викладання забезпечується не лише фаховою компетентністю та якістю мовної підготовки викладачів, але й змінами в методичних підходах. Крім досягнень у засвоєнні англійської мови, існує необхідність підвищення рівня лінгвістичної грамотності та лінгводидактичної майстерності викладачів навчальних дисциплін, що, з урахуванням потенціалу кафедр іноземних мов українських університетів, є реальною та досяжною метою.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Dearden J.** English as medium of instruction – a growing global phenomenon (Interim Report). The British Council. 2014. URL: **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.** **Han J.,** Singh M. Internationalizing Education Through English Medium Instruction. Key Theoretic-Pedagogical Ideas: Research Project Report. Kingswood, NSW, Australia:University of Western Sydney, 2014. 30 с. 3. **Macaro E.** English Medium Instruction: Time to start asking some difficult questions // Modern English Teacher. V. 24. No. 2. P. 1 – 7. URL: www.modernenglishteacher.com. 4. **Bunch G. C.,** Abram P. L., Lotan R. A., Valdes G. Beyond Sheltered Instruction: Rethinking Conditions for Academic Language Development // TESOL Journal. 2001. V. 10. P. 28 – 33. 5. **Hutchinson T.,** Waters A. Performance and competence in ESP // Applied Linguistics. 1981. V. 2. P. 39 – 49. 6. **Hoare Ph.,** Stapleton P. Classroom Strategies for English Medium Teaching and Learning. URL: **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.** **Болайто Р.,** Вест Р. Інтернаціоналізація українських університетів у розрізі англійської мови. Проект «Англійська мова для університетів». Київ: Видавництво «Стиль», 2017. 154 с.

УДК 377.6+376.68

О. В Корольова

*Український державний університет
залізничного транспорту
(Харків, Україна)*

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ НАУКОВОГО СТИЛЮ МОВЛЕННЯ СТУДЕНТАМ-ІНОЗЕМЦЯМ: СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Стаття присвячена методиці викладання наукового стилю мовлення студентам-іноземцям взагалі і вивчення термінології безпосередньо, як обов'язкового лексичного мінімуму. Запропонована тема не перестане бути актуальною багато років, тому що являє собою складний процес, що вимагає точності викладання, глибоких знань мови на всіх рівнях, потужної мотивації та викладацької майстерності. Метою є активізація сприйняття нової інформації студентами-іноземцями та підвищення ефективності занять із наукового стилю мовлення. Незважаючи на те, що цей розділ

є найбільш складним у навчанні іноземних учнів, застосування різних методів і підходів дозволяє зняти більшу частину труднощів і досягти позитивних результатів у отриманні знань якісного рівня.

Ключові слова: науковий стиль мовлення, термінологія, лексичний мінімум, активізація сприйняття іноземних учнів, загальнонавчана лексика, формування необхідних вмінь та навичок.

Статья посвящена методике преподавания научного стиля речи студентам-иностранцам вообще и изучению терминологии, как обязательного лексического минимума в частности. Данная тема не перестает быть актуальной многие годы, так как представляет собой сложный процесс, требующий точности изложения, глубоких знаний языка на всех уровнях, мощной мотивации и преподавательского мастерства. Целью является активизация восприятия новой информации студентами-иностранцами и повышение эффективности занятий по научному стилю речи. Несмотря на то, что данный раздел является наиболее сложным в обучении иностранных учащихся, применение различных методов и подходов позволяет снять большую часть затруднений и достичь положительных результатов в достижении качественного уровня знаний.

Ключевые слова: научный стиль речи, терминология, лексический минимум, активизация восприятия иностранных учащихся, общеупотребительная лексика, формирование необходимых умений и навыков.

The article is devoted to the methodology of teaching the scientific style of speech to foreign students in general and the study of terminology, as a mandatory lexical minimum in particular. This topic does not cease to be relevant for many years, as it is a complex process that requires accuracy of presentation, profound knowledge of the language at all levels, powerful motivation and teaching skills. The goal is to increase the perception of new information by foreign students and to increase the effectiveness of classes in the scientific style of speech. Conclusion: Despite the fact that this section is the most difficult in the training of foreign students, the use of different methods and approaches allows to remove most of the difficulties and achieve positive results in achieving a qualitative level of knowledge.

Key words: scientific style of speech, terminology, lexical minimum, activation of the perception of foreign students, common vocabulary, the formation of necessary skills.

Поступове нарощування лексичного запасу іноземними учнями, є одним з основних завдань у навчанні російської та української мов як іноземних у цілому. Коли студент-іноземець тільки починає вивчати мову на елементарному рівні, цей момент не викликає особливих складнощів, але ситуація змінюється докорінно, як тільки справа доходить до наукового стилю мовлення.

Навчання основ наукового стилю мови й освоєння термінології пов'язані зі значними труднощами. Обсяг лексичного матеріалу істотно збільшується, розширюється різноманітність формально-структурних, лексико-семантичних, словотворчих особливостей. Успішне оволодіння лексичним і граматичним мінімумом наукового стилю мовлення іноземними студентами вимагає кропіткої і цілеспрямованої праці.

Викладачеві необхідно сформувати у студентів навички систематизації наукової лексики за великою кількістю критеріїв. Саме існування термінології являє собою безпосередній результат класифікаційної діяльності людини. Термінологія – це закріплення підсумків роботи з різними видами інформації на основі виробленої мовної компетенції. Для ефективної організації роботи над термінологією необхідно ознайомити студентів з особливостями цього шару лексики, оскільки кожна термінологія має специфічні мовні ознаки на семантичному, морфологічному, словотвірному та синтаксичному рівнях.

Завдання викладача підготувати іноземних учнів до результативного сприйняття термінології наукового стилю мовлення, а також навчити орієнтуватися в потоці нової інформації, поданої у вигляді класифікацій.

Для успішного виконання поставленого завдання і полегшення розуміння іноземними учнями матеріалу з наукового стилю мовлення, викладач може використовувати в навчальному процесі такі прийоми:

1. У термінології існує велика кількість багатозначних лексем, у яких тільки одне значення має значення терміна, а інші значення зближують їх із загальнонавчальною лексику і вже входять в активний словниковий запас, або наявність омонімів, відмінних один від одного значеннями та сферою вживання (натуральні тканини – натуральні числа, правильне рішення – правильний дріб, корінь дерева – корінь кубічний).

2. Етимологічні значення частини термінів висвітлюються греко-латинським походженням лексем, що дозволяє виявити інтернаціоналізми, запозичення, провести міжмовні аналогії. Незначні ускладнення на цьому етапі може викликати наявність у деяких випадках російських еквівалентів, які абсолютно або частково збігаються за значенням і потребують пояснення (термометр – градусник, компенсація – возмещение, аргумент – довод, функциональний – зависимый). Однак, побудувавши роботу на термінологічній синонімії, можна зняти ці труднощі різноманітністю методичних прийомів при навчальному читанні наукового тексту.

3. Навчання студентів систематизації лексики за основними граматичними ознаками теж істотно полегшує процес розуміння лексики наукового стилю мовлення. Як відомо, на початковому етапі виділяються такі категорії: іменник, прикметник, дієслово. При веденні студентами термінологічного словника дуже важливо спочатку виробити прийоми однакового оформлення записів: дотримання алфавітного принципу, позначки про особливості утворення граматичних форм, окремих слів, вказівка частотних словосполучень, видових пар дієслів і дієслівного керування і т. д. Доповнюючи далі розділ «Прикметник» ступенями порівняння, розширюючи обов'язковий список частин мови, вказуючи синоніми і антоніми, можна знизити ефект одноманітності без порушення дотримання чітких правил оформлення і навчання необхідних навичок раціональної організації навчальної діяльності студентів.

4. У практичній роботі може досить ефективно використовуватися найважливіша сполучна ланка між граматичною і лексичною структурами – словотвір. Робота над цим аспектом навчання спеціальної лексики вимагає від викладача чіткого знання словотворчих моделей розглядуваної термінології, але вона дозволяє відчути специфіку не тільки наукового стилю мовлення, але й мови в цілому. Збагачення словотворчих навичок веде до розуміння лексико-граматичних зв'язків та активному володінню мовою, особливо якщо підкріпити

термінологію загальноповживаною лексикою при доборі і виконанні специфічних вправ рецептивно-продуктивного характеру.

5. Дуже важливим є дотримання принципів актуальності і доцільності мовних одиниць у співвідношенні з тематичним і граматичним мінімумом на кожному етапі навчання. Уводити терміни необхідно поетапно і мотивовано, в міру необхідності їх активного використання в організації різних видів комунікативної діяльності. Чітке уявлення студента про відмінності між лексикою активного і пасивного запасу і рівня володіння нею допоможуть зробити навчальну діяльність більш раціональною.

6. Той факт, що різноманітність мовного і текстового матеріалу підвищує ефективність засвоєння матеріалу знає кожен викладач. Ця установка працює і щодо процесу засвоєння термінів. Звертаючи увагу на граматичні конструкції, характерні для наукового стилю мовлення, не варто забувати, що розглядувана термінологія може використовуватися і в науково-популярних текстах, біографічних матеріалах, публікаціях у пресі та інтернеті, художній літературі про професійну діяльність людини. Робота з культурологічно орієнтованими текстами, а також проведення позааудиторних заходів допоможуть студентам оволодіти основами наук за спеціальністю.

Формування професійної мовної компетенції вимагає методично вивіреного поєднання завдань різного рівня і спрямованості. Багатоаспектність цієї діяльності повинна викликати у викладача і студента не розгубленість, а відчуття розуміння величезних переваг варіювання видів роботи, сприйняття мовних одиниць більш широко і комплексно, ніж у вступном у курсі початкового етапу навчання. Для цього вже сформовані необхідні вміння та навички як методологічного, так і психологічного плану, вже існує початковий досвід, з'явилося «відчуття мови». А висока мотивація вивчення дисципліни, зумовлена розумінням значущості оволодіння мовою майбутньої спеціальності, допомагає досягненню мети курсу найбільше ефективно.

Отже, іноземні студенти приїжджають навчатися в Україну з основною метою – отримати якісну вищу освіту і кваліфікацію бакалавра або спеціаліста в обраній професії. Реалізація цих планів безпосередньо залежить від освоєння ними наукового стилю мови і професійної термінології. Завдання викладача допомогти іноземним учням оволодіти професійною лексикою і отримати можливість успішно продовжувати здобувати освіту на території нашої країни.

Корнейко І. В. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ: МОВНА КОМПЕТЕНЦІЯ ВИКЛАДАЧІВ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН	49
Корольова О. В. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ НАУКОВОГО СТИЛЮ МОВЛЕННЯ СТУДЕНТАМ-ІНОЗЕМЦЯМ: СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ	53
Лазуренко О. О. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ: ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ АНГЛОМОВНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У ВИЩОМУ МЕДИЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	57
Лазуренко О. О., Тертична Н. А. РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ	62
Лисенко Н. О. МОЖЛИВОСТІ ПЛАТФОРМИ <i>MOODLE</i> ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ ПРИ ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	68
Литвиненко Н. П. МОВНЕ ВИРАЖЕННЯ КОМУНІКАТИВНИХ СТРАТЕГІЙ І ТАКТИК У ФАХОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІКАРЯ	72
Литвиненко О. О. ДО ПИТАННЯ ПРО ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	76
Малютина О. К. «ВЫБОРГСКОЕ ВОЗВАНІЕ»: РЕАКЦІЯ ПРАВИТЕЛЬСТВА И ПАРТИИ КАДЕТОВ	80
Нос Н. М. АКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ	86
Пац Л. І. ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	89
Перцева В. А. СТРАТЕГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З МОВНИХ ДИСЦИПЛІН КУРСАНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	95
Постолова І. В., Томарєва Н. О. ВИКЛАДАННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ У ГРУПАХ	